

Pròleg

En aquest llibre hi trobareu una quarantena d'assassinats i cinc execucions, a més d'un nombre encara més elevat d'intents d'homicidi i llargues penes de presó. És el cruent resultat de cent cinquanta anys de crims i criminals, explicats a través de setze casos esgarrifosos esdevinguts en terra catalana entre el 1838 i el 1976. No es tracta d'un inventari complet, ni de bon tros, sinó d'un recull representatiu d'una època i un país, raó per la qual, en general, n'han quedat al marge els delictes comesos amb intencionalitat política, els grans atemptats i els magnicidis, tan habituals durant aquest període, per centrar-nos en motivacions personals, tot i que a vegades és difícil d'establir-ne delimitacions precises. Les arbitrarietats repressives, els odis entre grups enfrontats o la impunitat dels afectes al règim són circumstàncies que poden incidir decisivament en la concepció, la realització i el desenllaç d'un determinat crim.

Molt abans que l'interès popular se centrés en les estrelles del futbol o els personatges televisius, el públic seguia amb fascinació la crònica negra, com més propera i espantosa millor. Les planes dels diaris recollien minuciosament els

delictes, reproduïen els noms de les víctimes i els seus agressors, precisaven les adreces dels afectats i descrivien els llocs dels fets, l'estat de salut dels ferits, l'assistència als funerals i les declaracions dels testimonis, els fiscals, els acusats i els advocats que els defensaven. En alguns casos, quan el fet era especialment horripilant o inexplicable, l'expectació arribava al màxim, amb un públic ben disposat a escriuir-se amb els detalls més sinistres. D'aquesta manera, els protagonistes esdevenien personatges famosos, capaços de concentrar l'odi o la compassió populars.

En el pròleg del seu llibre *La criminalidad en Barcelona*, el cronista judicial Tomàs Caballé i Clos es proposava descriure la seva activitat, entre el 1885 i el 1908, com si fos una pel·lícula, un film que era possible gràcies a la seva memòria prodigiosa. Nosaltres no tenim tanta sort i hem hagut de recórrer a les informacions periodístiques, però amb la mateixa intenció, la d'intentar fer comprensibles uns fets difícilment explicables.

Per fer-ho possible, ens traslladarem a les comarques de l'Alt Urgell, la Ribera d'Ebre, el Tarragonès, l'Empordà, el Baix Llobregat, l'Anoia, la Conca de Barberà, el Vallès Occidental, el Segrià i el Solsonès, a més de Barcelona i la seva rodalia, és clar, on la gran concentració humana sempre proporciona més ocasions per al delicte. Visitarem els escenaris dels crims, en coneixerem les víctimes i els botxins, entrarem a les cel·les i assistirem als judicis, fins a conèixer les sentències i el desenllaç final d'unes històries escrites amb la sang d'aquesta terra.

Mercè Balada